

معرفیهای گزارشی

۵۴۲ص، وزیری.

شماره دوم از دوره دهم (۱۳۷۰) مجموعه کارآمد و سودمند فهرست مقالات فرهنگی است در مطبوعات جمهوری اسلامی ایران. در این مجموعه مقالات ذیل هشت عنوان کلی فهرست می‌شود و در پایان، فهرست مؤلفان، فهرست تحلیلی عناوین و فهرست نشریات آمده است.

چهل مقاله. رضا استادی. (قم، کتابخانه عمومی آیه الله العظمی مرعشی، ۱۳۷۱). ۷۱۶ص، وزیری.

مجموعه چهل مقاله است در شرح حال، کتابشناسی و نقد و بررسی برخی از کتابها و متون تفسیری، حدیثی و فقهی. از این مجموعه، سه مقاله آن کتابنامه است: کتابنامه نهج البلاغه، کتابنامه امام حسین-ع- و کتابنامه امام صادق-ع-. هدفه مقاله شرح حال و بینست مقاله آن نقد و تحلیل و گزارش کتابهایی است در موضوعات مختلف. مقاله‌های، فقه الرضا، طبری، تفسیر عیاشی، تفسیر نعمانی، تفسیر ابن ماهیار، از مقالات شایان توجه این مجموعه است. مجموعه

تنظیم نمایندگی مقام معظم رهبری در امور اهل سنت بلوچستان (دفتر قم). (چاپ اول: قم، نمایندگی مقام معظم رهبری در امور اهل سنت و بلوچستان، ۱۳۷۱). ۱۷۶ص، رقعی.

متن سخنرانیهای تنی چند از شخصیت‌های شیعه و سنی در اولین سمینار بین المللی وحدت اسلامی است. برخی از سخنرانان عبارتند از: واعظ زاده خراسانی، کلیم صدیقی، محمد ابراهیم جناتی، مکارم شیرازی، محمد هادی معرفت و مولوی عارفی.

راهنمای مراکز فرهنگی شهرستان قم. تهیه بانک اطلاعات علوم اسلامی مرکز مطالعات و تحقیقات علوم اسلامی. (چاپ اول: قم، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی، ۱۳۷۰). ۱۷۶ص، جیبی.

مشمول بر مشخصات دهها مرکز تحقیقی- فرهنگی و کتابخانه‌ها و مجله‌های منتشره در قم می‌باشد.

فهرست مقالات فرهنگی. مدیریت نمایه سازی. (تهران سازمان مدارك فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۱)،

کلیات

فهرست مقالات مطبوعات پیرامون شعر در نخستین دهه انقلاب اسلامی ایران. پروین دلپسند مقدم. (تهران، سازمان مدارك فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۱). ۳۴۱ص، وزیری.

فهرست دقیق مجموعه پژوهشها و مقالاتی است که از سال ۱۳۵۸ تا بهار ۱۳۶۸ در مطبوعات جمهوری اسلامی ایران درباره شعر عرضه شده است. برخی عناوین آن عبارت است از: فن شعر، بررسی و نقد شعر، شعر معاصر فارسی، شعر نو فارسی، شعر فارسی و انقلاب اسلامی، شعر فارسی و جنگ تحمیلی، شعر کودکان، شعر محلی، شعر جهان، معرفی و نقد مجموعه‌های شعر.

فرهنگ اصطلاحات فلسفه و علوم اجتماعی. گردآوری ماری بریجانیان. ویراسته بهاء الدین خرماهی. (چاپ اول: تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ۱۳۷۱). ۲ج، سی+۹۶۹، وزیری.

مجموعه آثار. حسن نوری. (چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۷۱). ج ۱، ۱۸۱ص، وزیری. مصور.

مجموعه‌ای است از اشعار و نامه‌ها و خطهای مرحوم حجت الاسلام والمسلمین حسن نوری.

مجموعه سخنرانیهای اولین سمینار بین المللی وحدت اسلامی، زاهدان.

۲۷۴ ص، وزیری.

اثری است گرانقدر، مستند، دقیق و تحقیقی در بر نمودن چهره مزورانه بنی امیه، بویژه معاویه و اثبات جواز، بلکه لزوم و وجوب لعن او. مؤلف در این کتاب از معنای لعن و انواع آن سخن گفته و نصوص فراوانی را با تکیه به منابع مهم حدیثی و رجالی آورده و ثابت کرده است که معاویه به زبان رسول الله -ص- لعن شده است. آنگاه دسیسه‌ها، توطئه‌ها، جنایتها و نکبتهای معاویه و بنی امیه را در مبارزه با اسلام و تلاش در خاموش کردن چراغ فضیلت گزارش کرده است. سیدی ستیزانی که این حقایق را بر نتاییده‌اند، تلاش عبثی به کار بسته‌اند تا به ادله این محقق گرانقدر پاسخ گویند؛ اما این تلاشها در برابر این همه حقایق باد در غربال پیمودن است. مؤلف به برخی از این رد گونه‌ها نیز پاسخ گفته است، در نگاشته‌ای کوتاه با عنوان تقویة الایمان بردت‌زکیه ابی سفیان. در روزگاری که جهل مداران، و فضیلت ستیزان و پاسداران زشتیها درباره معاویه قلم می‌زنند و او را صحابی عظیم و مجاهد کبیر می‌نامند. (بنگرید به کتابی به همین نام) نشر آثاری از این دست که به خانه حقگسترانی از محققان نگاشته شده، برای پاسداری از حق و نمودن چهره باطل ضروری است. اگر همتی بلند این اثر را تحقیق کند و با هیئت روز آمد و چشم نواز، با استخراج منابع و تدوین فهرستها نشر کند، خدمتی بزرگ به علم و تحقیق خواهد بود.

الرّد علی الملحد. قاسم بن ابراهیم الرسی. تحقیق محمدیحیی سالم عزّان. (دارالتراث الیمنی، ۱۴۱۲). ۶۵ ص، رقعی. اثری است مهم درباره خالق هستی و حکمت خلق. کتاب حاضر با اینکه بسیار مختصر و

کوششی است در شناخت توحید و مسائل مربوط به آن ... در آغاز از مسأله شناخت سخن رفته است و آنگاه مفهوم هستی بررسی شده و سپس هستی ادراکی عقلی تبیین شده است. در ضمن مباحث کتاب، مسأله عدل، جبر و اختیار و قضا و قدر با توجه به دیدگاههای مختلف متکلمان نقد و بررسی شده است. مؤلف کوشیده است مطالب را روان و دور از اصطلاحات پیچیده عرضه کند تا دانشجویان و نوآموزان مسائل عقیدتی را سودمند افتد.

عقل و وحی در قرون وسطی. اتین ژیلسون. ترجمه شهرام بازوکی. (چاپ اول: تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ۱۳۷۱). ۷۵ ص، وزیری. پژوهشی است درباره سه موضوع مهم در تاریخ ادیان و از مسائل جنجال بر انگیز در قرون وسطی. عنوان فصول کتاب عبارت است از: برتری ایمان، برتری عقل، هماهنگی میان عقل و وحی.

الباب الحادی عشر مع شرحه النافع لیوم الحشر. علامه حلی و مقداد سیوری. تصحیح و تعلیق محمود رضا افتخار زاده. (چاپ اول: قم، انتشارات علامه، ۱۴۱۳ ق). ۱۳۳ ص، رقعی.

تصحیح کتاب باب حادی عشر بر اساس دو نسخه موجود در مدرسه آیت الله گلپایگانی و نسخه تصحیح شده دکتر مهدی محقق است. برخی از عبارات کتاب نیز در پا صفحه، شرح داده شده است.

النصائح الکافیة لمن يتولى المعاوية. سید محمدبن عقیل بن عبدالله بن عمر العلوی. (قم، دارالثقافة للنشر، ۱۴۱۲).

مقالات این کتاب برای کسانی که در جستجوی اطلاعات در این زمینه‌ها هستند، نکات سودمند و مهمی در بردارد.

فهرست موضوعی مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی. مدیریت پژوهشهای فرهنگی. (تهران، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۱). ۲۷۸ ص، وزیری.

فهرست موضوعات مطرح شده در سال دوم از دوره اول مجلس است که با دقت گزارش شده و در پایان فهرست نامهای کسان، نامهای جغرافیایی، سازمانها و نهادها، مشاغل، مناصب و لغات و اصطلاحات آمده است.

کتابشناسی

کتابشناسی خانات و جمهوریهایی آسیای میانه و قفقاز. عطاء الله حسنی. (تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات فرهنگی بین‌المللی، ۱۳۷۱). ۱۸۱ + ۶ ص، وزیری.

مشخصات چاپی نزدیک به دوهزار و چهارصد کتاب و مقاله است به زبانهای اروپایی درباره موضوع یاد شده.

فلسفه و کلام

به سوی دولت کریمه. لطف الله صادقی گلپایگانی.

کتاب در دو فصل تدوین شده است: فصل اول نگاهی است به ویژگیهای جامعه موعود با هشت عنوان، مانند شکوفایی وضع اقتصادی، امنیت و صلح عمومی، قسط و عدل جهانی، حذف تجمل‌گرایی و ... فصل دوم سروده‌هایی است در مقام بلند امام زمان (عج).

معارف اسلامی. محمد رضا امین زاده. (قم، انتشارات رثوف، ۱۳۷۱). ۱۲۸ ص، رقعی.

فشرده است، اما به لحاظ قدمت آن (قرن سوم) قابل توجه است. استناد مؤلف به آیات در ضمن بحث، چشمگیر و جالب می‌نماید.

عقیده‌المسیح الدجال فی الادیان. سعید آیوب. (قم، دارالبیان للطباعة والنشر والتوزیع، ۱۴۱۳). ۵۹۳ ص، وزیری. نقد و بررسی آینده انسان، تاریخ و جامعه از دیدگاه ادیان الهی است. مؤلف با نگاهی ژرف‌کاوانه به اتهامات توطئه‌آمیز مبشران مسیحی و فرهنگ ستیزان یهودی علیه رسول الله (ص) و آئین الهی آن بزرگوار پاسخ داده و مطالب کتاب را با استناد به منابع ادیان بررسی و عرضه کرده است. بخشی از کتاب نگاه اسلام است به آینده، مسأله مهدویت که با منشی محققانه و دور از یکسویه‌نگری و با استناد به منابع مهم عامه بررسی شده است. کتاب در مجموع اثری است مهم خواندنی و سودمند.

طرائف. سید رضی الدین علی بن موسی بن طاووس. ترجمه و تحقیق و نگارش داود الهامی. (قم، دفتر نشر نوید اسلام، ۱۳۷۱). ۵۰۲ ص، وزیری.

این کتاب یکی از آثار گرانقدر، پربار و سودمند سید بن طاووس - رضوان الله علیه - است. مؤلف، کتاب را به سبک داستان نگاشته و خود را در آغاز مردی ذمی و اهل کتاب معرفی نموده است که می‌خواهد از آئین خود روی برباید و به اسلام گراید و از این روی هیچگونه تعصب و پیشداوری نسبت به مذهبی خاص ندارد. سیر کتاب به گونه‌ای است که مؤلف، تشیع را موافق عقل و قرآن و اخبار صحیح می‌داند، برخلاف مذاهب دیگر که در اندیشه و اعتقاد دارای تناقض و تهافت هستند. مترجم، محتوای کتاب را در سبکی نوریخته و نظامی اصولی بدان داده و افزون بر منبع و یا

اخلاق و تعلیم و تربیت

انسان و خودسازی. محمد جواد با هنر. (تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۱۷۹ ص، رقعی. مجموعه‌ای از سخنرانیهای دانشمند شهید دکتر محمد جواد باهنر درباره مسائل تربیتی و خودسازی است عنوان کتاب بدین گونه است: خودشناسی نخستین گام در خودسازی، نفس در قرآن، انسان شناسی اسلام، هوی پرستی و خودسازی، معیارهای اخلاق، خودسازی در نهج البلاغه.

بحرالمعارف. ملا عبدالصمد همدانی. تحقیق و ترجمه حسین استاد ولی. (تهران، انتشارات حکمت، ۱۳۷۱). ۸۱۵ ص، وزیری.

اثری است گرانقدر در حکمت نظری و عملی و سرشار از آیات و روایات و تفسیر و تبیین‌های دقیق و آموزنده. از چگونگی این اثر پیشتر سخن گفته‌ایم (شماره ۱۰، ص ۵۳). محقق محترم افزون بر عرضه متنی استوار و دقیق، عبارات عربی کتاب را ترجمه کرده و منابع اقوال و روایات را استخراج نموده و گاه توضیحات کوتاهی درباره متن بدان افزوده‌اند.

راهنمای پدران و مادران: شیوه‌های برخورد با نوجوانان. محمد علی سادات. (چاپ اول: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۱۶۰ ص، رقعی. شیوه‌های برخورد با نوجوانان، تربیت ویژه دختران و پسران، نوجوانان و میل جنسی، روش الگویی در تربیت نوجوانان، تربیت دینی نوجوانان، و روابط پدر و مادر و تاثیر آن در تربیت فرزندان، عنوان فصلهای این کتاب است.

علوم قرآنی و تفسیر

آشنایی با تفاسیر قرآن. سید محمد علی ایازی. (چاپ اول: قم، دفتر

منابع مؤلف، به منابع دیگر مراجعه کرده و با افزودن روایاتی دیگر، عملاً کتاب را به صورت ترجمه و تالیف عرضه کرده است. افزون بر آنچه یاد شد، مترجم، مقدمه‌ای دارند سودمند در شرح حال و چگونگی کتاب طرائف و مسائل مربوط به آن.

منطق

گنجینه خرد. مهدی هادوی تهرانی. (تهران، انتشارات الزهراء). ۳۲۸+۳۲۹ ص، رقعی.

بررسی تحلیلی و سیر تاریخی منطق است در فرهنگ اسلامی. مؤلف در این پژوهش گسترده آراء و اندیشه‌های متفکران و عالمان را در موضوعات مختلف منطق عرضه کرده و با سنجش آراء و نقد و بررسیهای افکار، کتاب را سامان داده است. جلد اول با عنوان مبادی منطق، به رؤوس ثمانیه، جایگاه، مؤلف، تعریف منطق، اقسام علم، غرض، موضوع و ابواب منطق پرداخته است. در جلد دوم با عنوان مباحث الفاظ، از تصورات، اقسام دلالت مفرد و مرکب، اقسام اسم فعل، اقسام مفرد و مرکب... سخن رفته است.

اسلام

آنچه باید یک زن بداند. اسدالله محمدی نیا (قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۱). ۲۳۲ ص، رقعی.

در این کتاب در ضمن فصولی از شخصیت زن در میان ملت‌ها و مقام زن در اسلام و لزوم حجاب و عواقب بی‌حجابی سخن رفته است.

تلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، (۱۳۷۱).
۱۴۴ ص، پالتویی.

برخی از تفاسیر مهم قرآن مجید به اجمال معرفی شده و به ویژگیهای آن اشاره شده است. در پایان، فهرست کتابهایی که درباره تفاسیر نوشته شده، آمده است.
طبقات مفسران. عقیقی بخشایشی.
(قم، دفتر نشر نوید اسلام، ۱۳۷۱).
۶۳۵ ص، وزیری.

جلد اول از مجموعه ای است که به انگیزه تدوین طبقات مفسران شیعه تدوین شده است. مؤلف در سرآغاز این مجلد از قرآن و مفسران آن به اجمال سخن گفته و سپس به چگونگی تدوین و گردآوری قرآن پرداخته است. آنگاه از علوم و معارف پیش نیاز تفسیر، به اختصار تمام بحث کرده است. ترجمه و بازگردانی قرآن، بخش دیگری از مباحث کتاب است. تفسیر و تاویل و فرق آن دو و چگونگی طبقه بندی مفسران و تفسیر از بحثهای بعدی کتاب است. نگاهی به تفسیر امامان ع- نیز در بخش دیگری آمده است. آنگاه شرح حال و آثار مفسران است به ترتیب قرنها تا پایان قرن چهارم. کتاب حاضر اثری است گسترده و شامل معرفی طبقات مفسران شیعه از آغاز تا اکنون. که امید است جلدهای بعدی آن پیراسته تر و آراسته تر عرضه شود.

حدیث

خطبه حسین بن علی ع- در منی. تحقیق و ترجمه محمد صادق نجمی. (مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۷۱). ۱۲۸ ص، رقیعی.
ترجمه و شرح و تحقیق خطبه پر شور عظیم اباعبدالله الحسین ع- در اجتماع حاجیان در مکه است. این خطبه از غرر خطب امام است و آقای نجمی با دقت تمام

آن را ترجمه کرده و افزون بر برگردان فارسی آن در ضمن چند فصل، از محتوی خطبه، سند آن، انگیزه و چگونگی ایراد خطبه، و حاضران در خطبه سخن گفته و بر روی هم اثری خواندنی و سودمند ارائه کرده است.

با مردم این گونه برخورد کنیم. مهدی فقیه ایمانی. (قم، ناشر: مؤلف، ۱۳۷۱).
۲۳۳ ص، وزیری.

در این کتاب یکصد و پنجاه داستان حدیثی درباره چگونگی سلوک با دیگران از پیامبر اکرم ص- و ائمه معصومین ع- نقل شده است. در این مجموعه جلوه های زیبای زندگانی آن بزرگواران- که می تواند برای رهروان راه آن عزیزان الگوی مناسبی باشد- بر اساس منابع معتدع عرضه شده است.

گفتار دلنشین. محمد مهدی اشتیاردی. (قم انتشارات انصاریان، ۱۳۷۱). ۹۹۳ ص، رقیعی. مجموعه ای است از گزارشهای کوتاه درباره زندگی چهارده معصوم و آنگاه چهل حدیث از هر یک از آن بزرگواران که همراه با ترجمه آورده شده است این مجموعه را روابط بین الملل سازمان تبلیغات اسلامی تدوین کرده و آقای اشتیاردی ترجمه نموده است.

امثال و حکم الامام الکاظم (ع) و کلماته المختاره. محمد الغروی. (مشهد، کنگره جهانی حضرت امام رضا (ع)، ۱۴۱۲). ۷۷۱ ص، وزیری.

بخش دیگری از مجموعه عظیم و ارجمند «الامثال...» مؤلف است ویژه امثال و حکم در روایات امام موسی بن جعفر ع- سخنان برگزیده شده از

کلمات قصار آن حضرت مؤلف در این مجله به تفصیل از مفهوم «مثل» و «حکمت» و اقسام مثل سخن گفته و آنگاه مثلها و کلمات برگزیده را آورده و شرح کرده است. شیوه تحقیق بدین گونه است که ابتدا مثل و حکمی می آید و پس از آن بتفصیل با توجه به آگاهیهای قرآنی و حدیثی دیگر شرح می شود؛ شرحها دقیق و مطالب کتاب کاملاً مستند است.

هدایة الأمة الی احکام الأئمة علیهم السلام. محمد بن الحسن حرّ عاملی. (مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۴۱۲). ۴۰۰ ص.

محدث خبیر محمد بن الحسن، مشهور به حرّ عاملی، پس از تدوین کتاب عظیم و سائل الشیعة به درخواست تنی چند از نیکان به تلخیص و گزینش آن پرداخته و کتاب هدایة الأمة را سامان داده است. او می گوید: در این مجموعه، روایات را از کتابهای متعدد آوردم و اسناد آنها را به خاطر اختصار افکندم و احادیثی را نقل کردم که مفهومشان استوار است و معارض ندارد. بنابراین هدایة الأمة، یکدوره فقه روایی است بدون اسناد روایات. محققان، کتاب را بر اساس مقابله و سنجش نسخه های متعددی تصحیح کرده و در پانوشتها، روایات را به وسائل الشیعة ارجاع داده و گاهی لغات غریب را معنی کرده اند. این اثر برای آگاهی از نتایج روایات در هر باب و برای دست یافتن به گزیده مسائل فقهی بر مبنای روایات بسیار سودمند است.

درخشان پرتوی از اصول کافی. سید محمد حسین همدانی. (همدان، ناشر: مؤلف، ۱۴۱۲). ۱۳۴ ص، وزیری.

مؤلف که از عالمان و فقیهان شهر دیرپای همدان است، پس از نگارش یکدوره تفسیر قرآن با عنوان «نوار درخشان»، به تفسیر و شرح اصول کافی با

عنوان یاد شده پرداخته‌اند. مؤلف، مجموعه احادیثی را که به گونه‌ای به یک موضوع مربوط می‌شده است، گردآورده و شرح کرده‌اند این مجلد، ویژه معاد جسمانی و روحانی است. برخی از عناوین آن عبارتند از: برزخ و بدن مثالی، فرق قرآن و فرقان، رابطه روح با بدن، تجسم عمل در نظام آخرت.

فقه و اصول

مرقاة الوصول الی علم الاصول. قاسم بن محمد. تحقیق محمد یحیی عزآن. (دارالتراث الیمنی، ۱۴۱۲). ۶۷ ص، رقی.

بحثهایی است فشرده در علم اصول به خامه یکی از پیشوایان زیدی قرن دهم هجری. محقق افزون بر تحقیق متن، گزارش مختصری از زندگانی مؤلف را در آغاز کتاب آورده است.

الموسیقی. علی الحسینی. (قم، ناشر: مؤلف، ۱۳۷۱). ۲۴۰ ص، رقی.

مؤلف پیشتر بحثی سودمند درباره غنا داشته‌اند که ما از آن یاد کردیم (آینه پژوهش، شماره ۱۱، ص ۹۰). اکنون در ضمن شش فصل به موسیقی پرداخته‌اند.

در فصل اول از معنای موسیقی سخن گفته‌اند و در فصل دوم از تاثیر آن. فصل سوم کلمات تنی چند از فقیهان را آورده‌اند و در فصل چهارم به تبیین و توضیح و تحدید دقیق موضوع پرداخته‌اند. پس از موضوع یابی دقیق در فصل پنجم به حکم موسیقی پرداخته‌اند و مستفاد از ادله چهارگانه را عرضه کرده‌اند. در فصل ششم تاثیر زمان و مکان و زمینه‌های اجتماعی را در چگونگی حکم مطرح کرده‌اند که بسیار سودمند و کارآمد است. کتاب در مجموع از نگرشی نو، تحلیلی استوار و تبیی شایسته برخوردار است.

وضو در پرتو قرآن و سنت. غلامرضا عرفانیان خراسانی. (قم، ستاد منطقه دو سازمان تبلیغات اسلامی). ۶۷ ص، رقی.

چگونگی وضو و شستشوی صورت و دستها و مسح سر و پا و اختلافات درباره آن، با نگرش شیعی و با تکیه بر منابع اهل سنت، تبیین شده است.

مغنی ذوی العقول الی معرفة الاصول. علی بن صلاح الطبری. تحقیق محمد یحیی سالم عزآن. (دارالتراث الیمنی، ۱۴۱۲). ۴۱ ص، وزیری.

بحثهایی است فشرده و مختصر در برخی از عناوین اصول فقه. محقق افزون بر تحقیق، مواردی از متن را نیز شرح کرده است.

امریکا: انتخاب یک رئیس جمهور. الیزابت درو. ترجمه حسن نورائی بیدخت. (چاپ اول: تهران، انتشارات کیویر، ۱۳۷۱). ۶۱۷ ص، وزیری.

کتاب حاضر عهده‌دار چگونگی انتخابات ریاست جمهوری امریکا و برخی از مسائل پشت پرده آن در چهارده فصل است. مبدأ تحقیق این کتاب، نوامبر ۱۹۷۹ و پایان آن، نوامبر ۱۹۸۰ است.

موضوع هند در قبال مسائل اقیانوس هند. لادن ایرانی. (تهران، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی، ۱۳۷۱). ۹۸ ص، وزیری.

ویژگیهای جغرافیایی، اقتصادی و سیاسی اقیانوس بحث شده و در فصل دوم از ابرقدرتها و اقیانوس هند سخن رفته است. فصل سوم عهده‌دار تبیین سیاست خارجی هند است و در فصل چهارم سیاست هند در قبال مسائل اقیانوس هند تحلیل شده است. کتاب با فصل پنجم از اقیانوس هند به عنوان یک منطقه صلح، پایان می‌پذیرد.

اقتصاد

بیمه در سیستم اقتصادی اسلام. محمد نجات الله صدیقی ترجمه گروه ترجمه و ویراستاری مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم. (قم، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی، ۱۳۷۱). ۱۰۰ ص، وزیری.

بحث و بررسی دقیقی است از بیمه در نظام اقتصادی اسلام و رابطه آن با دیگر مسائل اقتصادی که بیشتر از چگونگی آن سخن گفته‌ایم (آینه پژوهش، شماره ۹، ۵۳ ص).

اقتصاد ایران. عبدالرضارکن الدین افتخاری و دیگران. (چاپ اول: تهران، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۷۱). بیست و پنج + سه + ۹۶۷ ص، وزیری، جدول، نمودار.

تحقیقی است مفصل درباره اقتصاد ایران. در فصل اول به وضعیت طبیعی ایران و در فصل دوم به وضعیت اجتماعی و فرهنگی و در فصل سوم به کشاورزی و در فصل چهارم و پنجم به صنعت و معدن و خدمات بازرگانی اشاره رفته است. آمارهای دقیق کتاب و جدولها و نمودارها به ارزش آن افزوده است.

اقتصاد کلان: کاربردی. احمد اخوی. (چاپ اول: تهران، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۷۱).

ط + هشت + ۶۷۷ ص، وزیری.

«کتاب حاضر دارای ۲۱ فصل و مشحون از مطالب و تحلیلهای نظری، کاربردها و ملاحظات عملی اقتصاد کلان و اطلاعات بسیار متنوع است.» (از مقدمه کتاب.)

تجارت خدمات و نقش کشورهای در حال توسعه. فرهاد صمصامی. (چاپ اول: تهران، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۷۱). ۲۲۴ ص، وزیری.

کتاب حاضر مشتمل بر هشت بخش به ترتیب ذیل است: خدمات در اقتصاد جهان، خدمات مخابرات، خدمات بیمه، خدمات ساختمانی و طراحی مهندسی، خدمات حمل و نقل دریائی، خدمات رسانه‌ها، خدمات تجاری، و نقش خدمات در اقتصاد تعدادی از کشورهای آسیائی و اقیانوسیه.

قانون مقررات صادرات و واردات و آئین نامه اجرائی آن. (تهران، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۷۱). ۵۲۶+۵۹ ص، وزیری.

گزارش قانون یاد شده، مصوب فروردین سال ۱۳۶۷ است با آخرین اصلاحات تا مهرماه ۱۳۷۱.

حقوق

نفقه زوج در حقوق ایران و مطالعه تطبیقی. حسن فرشتیان. (قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۱). ۱۷۶ ص، وزیری. بحث و بررسی گسترده‌ای است درباره نفقه زوج با نگاهی تطبیقی به آراء فقہان و حقوقدانان. مؤلف پس از تعریف لغوی و اصطلاحی نفقه به تاریخچه آن در اقوام و ملل و مکاتب الهی پرداخته و سپس در ضمن دو بخش، مبنا و ماهیت حقوقی نفقه زوج و ارکان و شرایط آن را تبیین کرده است. بخش سوم

منعکس نشده است و این از کاستیهای کتاب است. حروفچینی و صفحه‌آرایی کتاب نیز به هیچ روی شایسته نیست. امید است این نقایص و نواقص در مجلدات بعدی این مجموعه و چاپهای بعدی این جلد زوده شود.

اصلاح المنطق. ابن سکیت، ترتیب و تعلیق محمد حسن بکائی. (مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۷۱). ۴۹۱ ص، وزیری.

اصلاح المنطق از متون بسیار کهن و مهم و گرانقدر لغوی است. تبیین و توضیح واژه‌ها و اصطلاحها به لحاظ قدمت کتاب بسیار کارآمد و سودمند است. کتاب ترتیب دقیق و سهل الوصول نداشته است. آقای بکائی واژه‌های کتاب را بر اساس حروف الفبا تنظیم کرده است و با نظام ارجاعی برخی از واژه‌ها را به برخی دیگر ارجاع داده، و با فهرستهای دقیق و سودمندی کتاب را عرضه کرده است.

به بیانی دیگر. رضا رهگذر. (تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۲۰۸ ص، رقی.

این مجموعه شامل سه مقاله و سه نقد است. در مقاله اول به معیارهای ارزیابی و انتخاب کتابهای خردسالان پرداخته شده و اینکه چگونه بچه‌ها را به مطالعه علاقمند کنیم در مقاله دیگر از تمثیل و قصه‌های تمثیلی سخن رفته است. نقدها، در نقد دو کتاب است و یک فیلم که نقد آخری، بسیار خواندنی و تنبّه‌آفرین است. درباره چگونگی قلمزنی و هنر آفرینی جماعت روشنفکر و ...

کرانه‌ها. حسن عرفان. (قم، انتشارات هجرت ۱۴۱۲ ق). ۵۲۴ ص، وزیری.

شرحی است گسترده و ادیبانه بر مختصرالمعانی. مؤلف ابتدا قسمتی از متن را آورده و پس از ترجمه به شرح و بسط آن

کتاب عهده‌دار ویژگیهای نفقه زوج است با بحثهایی مانند امتیازات نفقه زن بر اقارب، نفقه زن پس از انحلال نکاح، ضمانت اجرایی نفقه زوج و مباحثی دیگر نظیر اینها.

زبان و ادبیات

واژه‌نامه زبانشناسی و علوم وابسته. همدخت همایون. ویراسته علی محمد حق شناس. (چاپ اول: تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ۱۳۷۱). ۲۰۰+۲۹۶ ص، وزیری.

گویش افتری. همدخت همایون. (چاپ اول: تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ۱۳۷۱). ۱۹۲+ ص، وزیری. پژوهشی است درباره یکی از گویشهای ایرانی که مواد آن از یادداشت‌های آقای دکتر صادق کیا فراهم آمده است.

هدیه مور. محمد علامه. (چاپ پنجم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۳۲۵ ص، وزیری.

مجموعه اشعار و مراثی و مدایح در سوگ ائمه طاهرین-ع- است. تجزیه و ترکیب و بلاغت قرآن. عباس ظهیری. (قم، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، ۱۳۷۱). ج ۱، ۳۰۴ ص، وزیری.

تجزیه، ترکیب و تبیین جنبه‌های بلاغی سوره‌های جمعه، منافقین و تغابن است. مؤلف در لابلای صفحات کتاب به بحثهای سودمند نحوی و صرفی و بلاغی پرداخته و گاه آراء بزرگان ادب را آورده و تحلیل کرده که این همه در فهرست کتاب

می‌پردازد. در پانوشتهای کتاب نکات مهم ادبی، تفسیری و بلاغی آمده است و نیز، خلاصه‌ای از شرح حال کسانی که در متن یاد شده‌اند با منابع زندگانشان گزارش شده است.

داستان

ستیز. بنت الهدی صدر. ترجمه لطیف راشدی. (چاپ سوم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۴۵ ص، رقعی.

علوم

ریاضیات در زمین شناسی: کاربرد ریاضیات در علوم زمین و معدن. جان فرگوس. ترجمه نسرین پایدار و دیگران. (چاپ اول: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). پنج + ۲۹۰ ص، وزیری.

تاریخ و شرح حال

الحسین فی طریقه الی الشهادة. علی بن الحسین الهاشمی. (قم، انتشارات الشریف الرضی، ۱۳۷۱). ۲۵۶ ص، وزیری.

گزارش دقیق و گام‌بگام مسیر اباعبدالله الحسین-ع- است در حماسه عظیم کربلاء. مؤلف منزل، جایها و آبیادهای این مسیر را بر مبنای شعری بلند از مکه آغاز می‌کند و تا کوفه ادامه می‌دهد مطالب کتاب دقیقاً مستند است. و بر روی هم اثری است ادبی، تاریخی و جغرافیایی سودمند و کارآمد.

صدیقه طاهره، بانوی بزرگ اسلام. عقیقی بخشایشی. (قم، دفتر نشر نوید اسلام، ۱۳۷۱). ۲۹۹ ص، رقعی.

گزارشی است از شخصیت و زندگانی صدیقه طاهره حضرت زهرا(س). مؤلف در آغاز نگاهی دارد گذرا به

شخصیت زن در تاریخ. آنگاه متن کتاب است با بحث از نامها، القاب و زندگانی حضرت زهرا. فصل: فاطمه زهرا در قرآن، به تفسیر آیاتی پرداخته است که در فضیلت آن حضرت و فرزندان نازل شده است. در فصول بعدی از شخصیت آن بزرگوار از نگاه روایات، عالمان و متفکران سخن رفته و آنگاه به تحلیل روش سیاسی و اجتماعی آن حضرت پرداخته شده است.

نقش مجتهد فارس در نهضت تنباکو. محمدرضا رحمتی. (تهران، بنیاد تاریخ انقلاب اسلامی، ۱۳۷۱). ۳۴۰ ص، وزیری.

بررسی زندگانی سیاسی و اجتماعی عالم بیدار و مجتهد شجاع درگیر فارس، سید علی اکبر فال اسیری است با نگاهی دقیق به وضع سیاسی و اجتماعی آن روزگار. کتاب با پیشگفتاری درباره چگونگی منابع کتاب شروع می‌شود و با نگاهی به ایران در یک قرن پیش ادامه می‌یابد. چگونگی مواضع سیاسی روحانیت عصر ناصری در بخش دوم آمده است و زندگانی علمی و سیاسی فال اسیری در بخش سوم گزارش شده است. در بخش چهارم از تبعید وی به اصفهان، نقش سید در جنبش تنباکو، و سایر تلاشها و موضعگیریهای سیاسی وی سخن رفته است. بخش پنجم عهده دار تبیین منزلت اجتماعی اوست و در بخش ششم در گذشت فال اسیری و نتیجه نهایی مباحث کتاب آمده است. این اثر تنها کتاب مفردی است که درباره این بزرگوار به قلم آمده است. سعی مؤلف و ناشر مشکور باد.

خراسان و ساوراء النهر (آسیای میانه). آ. بلنیتسکی. ترجمه پرویز ورجاوند. (چاپ اول: تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ۱۳۷۱).

دوازده + ۳۲۰ ص، وزیری. مصور. تحقیقی است مفصل درباره آسیای میانه در ضمن شش بخش. بخش هفتم کتاب شامل نقد مترجم بر نتیجه گیریهای نویسنده کتاب است و در آن به نگرش نویسنده درباره تاریخ هنر و تاریخ مذهب خرده گرفته شده است.

اسلام و مسلمانان در آسیای مرکزی و قفقاز. (چاپ اول: تهران، دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی وزارت امور خارجه، ۱۳۷۱). ۳۸۰ ص، وزیری.

گزیده مقالاتی است به زبان انگلیسی درباره وضع آسیای مرکزی و قفقاز.

الامام جعفر الصادق(ع). جمعی از محققان (دمشق، رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ۱۴۱۲). ۴۹۶ ص، وزیری.

مجموعه مقالات عالمان و محققان شیعه و سنی است که به کنگره امام صادق-ع- در تاریخ ۱۷ ربیع الاول ۱۴۱۲ در دمشق ارائه شده است. امام صادق-ع- و اجتهادهای فقهی از محمد مهدی شمس الدین، امام صادق-ع- و تقیه از سیدمحمدبن فضل الله، بعد اجتماعی و سیاسی شخصیت امام صادق-ع- از سلیمان کتاتی مسیحی، امام صادق و شاگردش جابر بن حیان، از زهیربابا، امام صادق-ع- و ویژگیهای او و فقهش از وهبه زحیلی، جهتگیریهای انسانی در فقه امام صادق-ع- از حسن عباس نصرالله، امام صادق-ع- احیاگر سنت نبوی از سیدمرتضی عسگری نقش امام صادق-ع- در حرکت علمی صدر اسلام از محمد واعظ زاده، برخی از مقالات این مجموعه است.

تاریخ حرم کاظمین. محمد حسن آل یاسین. ترجمه غلامرضا اکبری. (مشهد، کنگره جهانی حضرت رضا (ع)، ۱۳۷۱). ۲۹۵ ص، وزیری.

گزارشی است جامع از چگونگی حرم کاظمین-ع-و تحولات آن در گذرگاه تاریخ. در فصل اول از حرم کاظمین-ع- در دوران عباسیان سخن رفته است و در فصل دوم از آغاز اشغال مغولان تا پایان اشغال خلفای عثمانی. آنگاه گزارش وضع کنونی حرم کاظمین است. (روزگار نگارش کتاب). در پایان، چهار پیوست ضمیمه شده است: ۱. فرزندان امام کاظم-ع- ۲. نقباء و متولیان حرم که در این بخش شرح حال چهل تن از نقیبان و سرپرستان به اختصار آمده است ۳. بزرگانی که در حرم مدفونند ۴. موزه حرم. کتاب بر روی هم اطلاعات سودمند و آگاهیهای گرانقدری را از چگونگی حرم و تاریخ در اختیار خواننده می نهد.

البابلیات. محمد علی یعقوبی. (قم، دارالبیان للطباعة والنشر والتوزیع، ۱۴۱۲). ج ۴.

کتابی است، ادبی، تاریخی در گزارش شرح حال و آثار ادیبان حله و خاندانهای فرهنگی علمی و ادبی و مهمترین حوادث تاریخی آن از آغاز تأسیس تا زمان مؤلف. تاریخ این دیار ارجمند، به گونه ای تاریخ شیعه نیز هست. کتاب گرانقدر یعقوبی که خود از ادیبان و متفکران پر اطلاع آن دیار است، با چگونگی شکل گیری حله و دولت مزیدیه آغاز می شود و آنگاه شاعران آن دیار قرن به قرن معرفی می شوند. در ضمن بحث از زندگانی شاعران، تمام رویدادهای تاریخی، فرهنگی و اجتماعی که به گونه ای با زندگانی شاعران پیوند داشته، عرضه شده و تاریخ بسیاری از خاندانهای آن دیار

گزارش شده است. از این روی بابلیات را می توان تاریخ اجتماعی، ادبی و فرهنگی حله دانست.

بطل العلقمی. عبدالواحد المظفر. (قم، انتشارات الشریف الرضی، ۱۴۱۳). ج ۳، ۱۴۷۸ ص، وزیری.

پژوهشی است دقیق و گسترده درباره زندگانی، شخصیت و خاندان مادری حضرت ابوالفضل العباس-ع- و پدر و نیاکان پدری و خلق و خو و عظمتهای شخصیت قهرمان عالیقدر حماسه بزرگ عاشورا. مؤلف به گونه استطرادی، دهها موضوع تاریخی، عقیدتی، ادبی و تبارشناسی را در این کتاب مطرح کرده و به گستردگی در ابعاد شخصیت ابوالفضل العباس سخن رانده است. مثلاً برای توضیح کلام بلند علی بن الحسین-ع- که فرمود: رحم الله عمی العباس فلقد اثر و ابلی، و قدی اخواه بنفسه... و کلام عظیم حضرت صادق-ع- که فرمود: کان عمی العباس... نافذ البصیره، صلب الایمان و یا کلمات دیگر که آن بزرگوار بدانها ستوده شده است، به تفصیل تمام سخن گفته شده است. عملاً کتاب به همانگونه که مؤلف توضیح داده است: تاریخ زندگانی عباس بن امیرالمؤمنین، و تفصیل صفات و خلق و خوی آن بزرگوار و به گونه استطرادی، گزارش اخلاق آن بزرگوار و اخلاق پسندیده عرب که بدین سان کتاب، اثری است تاریخی، ادبی، اخلاقی و اجتماعی.

نقش ائمه در احیاء دین. سید مرتضی عسکری. (تهران، مجمع علمی اسلامی، ۱۳۷۱). ج ۱۴، ۲۰۲ ص، رقیعی.

این مجلد از مجموعه مجلدات نقش ائمه در احیاء دین، یکسره به زندگانی علی-ع- در سه فصل پرداخته است. در فصل اول زندگانی آن بزرگوار در بیست و پنج سال پس از پیامبر-ص- گزارش شده و در ضمن آن بر خورد علی-ع- با خلفا و صیانت او از سلامت دین و حراست از تمامت مکتب بررسی گزیده است. فصل دوم و سوم به پنج سال حکومت علی-ع- پرداخته است و در ضمن آن جنگهای سه گانه وی بررسی شده و خدمات امام در زمان حکومت در تصحیح کجرویهها و استوار سازی مبانی دین عرضه شده است.

رساله سیاسی. قطب الدین محمد نیریزی شیرازی. به اهتمام رسول جعفریان. (قم، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی، ۱۳۷۱). ۹۵ ص، رقیعی. نوشته ای است کوتاه اما هوشمندانه در علل سقوط دولت صفویه و چگونگی باز یافت قدرت از دست رفته. محقق، رساله را بر اساس تنها نسخه ای که بدان دست یافته تصحیح و سپس ترجمه کرده و متن و ترجمه را یکجا عرضه کرده است. در مقدمه کتاب از شرح حال مؤلف و این چگونگی این رساله سخن گفته است. این رساله با توجه به موقعیت اجتماعی مؤلف و نگاه دقیق وی به قضایا برای پژوهشگران این دوره قطعاً سودمند خواهد بود.

رساله الامام زید الی علماء الأمة. تحقیق محمدیحیی سالم عزان (دارالترات الیمنی، ۱۴۱۲). ۴۴ ص، رقیعی.

نامه ای است پرشور و حماسی و مستند به آیات از چهره خونین تاریخ اسلام، زیدبن علی، به عالمان اسلامی که در ضمن آن از اهمیت امر به معروف، نهی از منکر، جهاد. و جایگاه اهل بیت-ع- سخن رفته است. محقق افزون بر تحقیق کتاب،

در مقدمه‌ای به معرفی متن و تثبیت نسبت آن به زیدبن علی پرداخته و چگونگی تصحیح و تحقیق کتاب را گزارش کرده است.

زندگینامه سیاسی امام خمینی. محمد حسن رجبی. (کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۱). ج ۱، ۳۲۵ ص، وزیری. + مصور.

بررسی دقیق و گزارش مستندی است از زندگانی حضرت امام خمینی -رضوان الله علیه- با نگاهی به ابعاد سیاسی آن. کتاب در شش فصل تدوین یافته است؛ فصل اول انقلاب و اختناق است که در ضمن آن دوره رضاخان و چگونگی اندیشه و سیاست حاکم بر آن روزگار بررسی شده است. فصل دوم دوران کودکی و نوجوانی حضرت امام -ره- را در بر دارد و در فصل سوم با عنوان فرصتهای از دست رفته به بررسی اوضاع سیاسی کشور از ۱۳۲۰ تا ۱۳۴۲ پرداخته شده است. فصل چهارم عهده دار بررسی و گزارش زندگانی امام (ره) از سال ۱۳۲۰ تا ۱۳۴۲ است. نزاع سنت و تجدد. رسول جعفریان. (قم، انتشارات رثوف، ۱۳۷۱). ۲۷۹ ص، رقعی.

مجموعه مقالاتی است درباره برخی از مسائل فکری و فرهنگی و اجتماعی معاصر. عنوان برخی از آنها چنین است: مناسبات فکری استاد مطهری و دکتر شریعتی، طرح کلی ارائه دین در آثار دکتر شریعتی، سلفیه و نوگرایی، سرسید احمدخان هندی و دانشگاه علیگره، سرسید احمد خان و اندیشه دینی.

زینب بنت محمد الشهبازیة. عبدالسلام عباس الوجیه. (مؤسسه دارالتراث الیمنی، ۱۴۱۱). ۸۸ ص، رقعی. گزارش زندگانی و مکانست ادبی و برخی از اشعار شاعره یمنی زینب الشهبازیة

است که مؤلف در ضمن مجموعه «اعلام النساء فی الیمن» بدان پرداخته است. در آستانه سالزاد پیامبر (ص). محمود رامیار. (تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۳۰۳ ص، رقعی.

پژوهشی است استوار دقیق و مستند از حوادثی که در آستانه میلاد رسول الله -ص- پیش آمده است؛ بویژه آنچه در جنوب عربستان می گذشت و با میلاد پیامبر -ص- پیوند داشت. نگرش انتقادی مؤلف فقید و محقق به اسناد و ارزیابی حوادث در پرتو آگاهیهای گسترده از متون و اسناد و مدارک متقن تاریخی، به اهمیت این اثر گرانبگر افزوده است.

تذکره سخنوران قم. محمد علی مجاهدی (پروانه) (قم، مؤسسه انتشارات هجرت، ۱۳۷۱). ۳۸۸ ص، وزیری. جلد اول از مجموعه ای است که به آهنگ نگارش شرح حال و ارائه نمونه آثار شاعران قم تدوین می شود. محدوده مکانی قم در این تذکره فراتر از محدوده فعلی است؛ یعنی آنچه در منابع شرح حالنگاری از شاعران به عنوان ساکن قم و یا محدوده یاد شده آمده است، در این مجموعه با همان تلقی آمده است. مؤلف در ابتدا شرح حال شاعر را می آورد و آنگاه نمونه اشعار آنها و منابع شرح حالشان را آورده است.

تهذیب الأسباب و نهایة الأعقاب. شیخ الشرف عبیدی. تحقیق محمد کاظم محمودی. (قم، کتابخانه عمومی آیه الله العظمی مرعشی، ۱۳۷۱). ۵۸۴ ص، وزیری.

این کتاب از کهنترین، سودمندترین و

بهترین کتابهای انساب علویان است. پیشتر از چگونگی کتاب و تصحیح آن یاد کرده ایم (آینه پژوهش، شماره ۶، ص ۶۱)؛ اینک یادآوری کنیم که افزون بر آنچه در آن معرفی آمده است، محقق مقدمه ای دارند که در ضمن آن از اهمیت کتاب، شرح حال مؤلف، آثار و خاندان وی، متن موجود و اضافات این طباطبائی نسخه کتاب و شیوه تحقیق و تصحیح سخن گفته اند.

ابراهیم در مصاف با شرک نمرود. یوسف صدیق. ترجمه و تحقیق سید محمد شریف حجتی. (تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۵۲ ص، رحلی.

جلد اول از مجموعه ای است که با تصاویر زیبا و گویا زندگی منادیان توحید و مبشران آزادی (رسولان الهی) را گزارش می کند. این جلد ویژه شرح زندگانی، مبارزات و سوانح حیات سراسر اقدام و تلاش قهرمان توحید، حضرت ابراهیم -ع- است. مترجم، در ابتدا در ضمن مقدمه ای زندگانی آن حضرت را گزارش کرده و آنگاه ترجمه متن کتاب آمده و وقایع را با تصاویر و توضیحات لازم و گویا آورده است. مطالب کتاب با استناد به آیات و روایات تنظیم شده و از دقت لازم برخوردار است.

داستانهای کودکانی مردان بزرگ. احمد صادقی اردستانی. (قم، انتشارات رثوف، ۱۳۷۱). ۳۸۹ ص، رقعی.

داستانهایی است خواندنی و تبه آفرین از روزگار خردسالی چهره های برجسته و مردان بزرگ تاریخ. این گزارشها و داستانها در چهارده فصل عرضه شده است. عناوین برخی از فصلها چنین است: ویژگیهای کودکانی بزرگان، یتیمهای پیروز و خوشبخت، ناینایی و کودکی دانشمندان و حافظان قرآن، فقر و تنگدستی دانشمندان، معجزه اراده و پشتکار قوی.

